

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๖๐๓/๒๒๕

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ. นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๖ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง การเข้าร่วมร่างแถลงการณ์ร่วมการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑.หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒.สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๑๒๘๒ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ และ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๐๐๐๐ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕

๓.ร่างแถลงการณ์ร่วมการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO

๔.สรุปผลการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ ขอเสนอเรื่องการเข้าร่วมร่างแถลงการณ์ร่วมการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) รักษาการแทนรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ เรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ถูกหยิบยกขึ้นหารือเป็นครั้งแรกในองค์การการค้าโลก (WTO) ในการประชุมระดับรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ ๒ เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๑ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ซึ่งที่ประชุมมีมติสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้ ๒ ประการ คือ ๑) ให้คณะมนตรีใหญ่ (General Council) จัดทำแผนงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Work Program on Electronic Commerce) เพื่อเป็นแนวทางให้สมาชิกหารือในประเด็นการค้าที่เกี่ยวข้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์โลก โดยได้จัดทำเสร็จแล้วและสมาชิกได้เริ่มดำเนินการตามแผนงานฯ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๑ และ ๒) ให้สมาชิกคงการยกเว้นการเก็บภาษีศุลกากรสำหรับการส่งผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ไว้ชั่วคราว (Moratorium on customs duties on electronic transmissions) ซึ่งต่อมาที่ประชุมรัฐมนตรี WTO มีการพิจารณาต่ออายุมาโดยตลอด

๑.๒ สำหรับแผนงานด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Work Program on Electronic Commerce) คณะมนตรีใหญ่มอบหมายให้องค์กรย่อยของ WTO ๔ คณะ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการหารือในประเด็นที่เกี่ยวข้องและรายงานผลต่อคณะมนตรีใหญ่และที่ประชุมรัฐมนตรีตามลำดับ ได้แก่ คณะมนตรีว่าด้วยการค้าบริการ (Council for Trade in Services: CTS) คณะมนตรีว่าด้วยการค้าสินค้า (Council for Trade in Goods: CTG) คณะมนตรีว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Council for Trade-Related Aspect of Intellectual Property Rights: TRIPs) และ คณะกรรมการว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (Committee on Trade and Development: CTD)

๑.๓ ในการประชุมระดับรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ ๑๑ เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงบัวโนสไอเรส สาธารณรัฐอาร์เจนตินา สมาชิก WTO ที่สนับสนุนการจัดทำกฎระเบียบ WTO เรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ รวมกว่า ๗๐ ประเทศ ได้ให้การรับรองแถลงการณ์ร่วมด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่

กำหนดให้มีการหารือเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Exploratory Work) ในช่วงปี ๒๕๖๑ เพื่อนำไปสู่การเจรจาในเรื่องดังกล่าวต่อไป

๑.๔ เครือรัฐออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และ สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Co-conveners) ในฐานะผู้แทนกลุ่มสนับสนุนได้เชิญสมาชิก WTO เข้าร่วมการหารือ Exploratory Work ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤศจิกายน ๒๕๖๑ (จำนวน ๘ ครั้ง) ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส โดยเปิดกว้างให้สมาชิก WTO เข้าร่วมตามความสมัครใจ โปร่งใส และไม่มีผลต่อท่าทีของสมาชิกในการเจรจาเรื่องต่างๆ ในอนาคต ซึ่งไทยได้เข้าร่วมเป็น Co-Sponsor แลกเปลี่ยนการร่วมด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อร่วมหารือ Exploratory Work เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ “ประเทศไทย ๔.๐” โดยยอมรับบทบาทสำคัญของ WTO ในการจัดทำกฎเกณฑ์พหุภาคีเพื่อให้เกิดการอำนวยความสะดวก ความโปร่งใส และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

๑.๕ ล่าสุด ประเทศสมาชิก WTO ที่ต้องการผลักดันการเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO เสนอให้มีการออกแถลงการณ์ร่วมในช่วงการประชุมรัฐมนตรี WTO อย่างไม่เป็นทางการ (Informal WTO Ministerial Gathering : IMG) ในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ ณ เมืองดาวอส สมาพันธรัฐสวิส เพื่อประกาศเริ่มการเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการหารือและการเจรจาจัดทำความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เป็นการดำเนินการต่อเนื่องตามกรอบการเจรจาของไทยภายใต้ต้องการการค้าโลกและกรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลก ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ และวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ ตามลำดับ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ เห็นว่า การเข้าร่วมร่างแถลงการณ์ร่วมการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO เป็นการดำเนินการตามกรอบการเจรจาข้างต้น อย่างไรก็ดี การดำเนินการดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา ๔(๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งกำหนดให้เรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ประเทศสมาชิก WTO จะร่วมกันรับรองแถลงการณ์ร่วมการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO ในช่วงการประชุมรัฐมนตรี WTO อย่างไม่เป็นทางการ (Informal WTO Ministerial Gathering : IMG) ในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ ณ เมืองดาวอส สมาพันธรัฐสวิส

๔. สำคัญ และข้อเท็จจริง

ในช่วงการประชุมรัฐมนตรี WTO อย่างไม่เป็นทางการ (IMG) จะมีการประกาศแถลงการณ์ร่วมการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO ของรัฐมนตรี ซึ่งถือเป็นการแสดงเจตนารมณ์ในระดับนโยบายสำหรับการเจรจาความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต ทั้งนี้ ผลจากการประชุมจะเป็นเอกสารที่ไม่มีการลงนามและจะไม่ก่อให้เกิดพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) โดยมีเนื้อหา ดังนี้

“รัฐมนตรีในฐานะตัวแทนของสมาชิกองค์การการค้าโลก (ดับีวทีโอ) ดังต่อไปนี้...

ยินดีกับความก้าวหน้าที่จะนำไปสู่การเจรจาเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ในช่วงการประชุมระดับรัฐมนตรีองค์การการค้าโลก ครั้งที่ ๑๑ ณ กรุงบัวโนสไอเรส

เรายืนยันเจตนารมณ์ในการเริ่มการเจรจาขององค์การการค้าโลกเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการค้า

เราจะพยายามบรรลุผลลัพธ์ที่มีมาตรฐานสูงบนพื้นฐานของความตกลงที่มีอยู่ภายใต้ต้องการการค้าโลกและกรอบการทำงานโดยการเข้าร่วมของสมาชิกองค์การการค้าโลกจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

เราตระหนักและคำนึงถึงโอกาสและความท้าทายที่มีลักษณะเฉพาะที่เผชิญโดยประเทศสมาชิก รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนา ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ตลอดจนวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อยที่เกี่ยวข้องกับพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

เราจะสนับสนุนให้สมาชิกองค์การการค้าโลกทุกประเทศเข้าร่วมเพื่อเพิ่มพูนผลประโยชน์ของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และเศรษฐกิจโลก”

๕. ผลกระทบ

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้ว เห็นว่า

๕.๑ การเจรจาประเด็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ถือเป็น Built-in Agenda ของการเจรจาการค้าของ WTO ภายใต้รอบปัจจุบัน (รอบโดฮา) ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้ขอความเห็นชอบกรอบการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้ต้องการการค้าโลก และกรอบการเจรจาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์การการค้าโลกแล้ว

๕.๒ การที่ไทยได้เข้าร่วมกลุ่มสมาชิก WTO ที่สนับสนุนการจัดทำกฎระเบียบด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และประกาศเจตนารมณ์ให้เริ่มจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นการเน้นย้ำจุดยืนของไทยที่ตระหนักถึงความสำคัญของการค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่กำลังมีอิทธิพลในโลกการค้าระหว่างประเทศ และสะท้อนถึงความต้องการกฎระเบียบ/กฎเกณฑ์ระหว่างประเทศในระดับพหุภาคี

๕.๓ การเข้าร่วมการเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะทำให้ไทยสามารถแสดงบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ ทั้งในส่วนการจัดทำกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการจัดทำกฎเกณฑ์เรื่องการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การคุ้มครองผู้บริโภคออนไลน์ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลออนไลน์ อันจะส่งผลดีต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและรายย่อย (MSMEs) ของไทย ในขณะเดียวกัน ไทยควรผลักดันการจัดทำหลักการการให้ความยืดหยุ่นหรือข้อยกเว้นแก่ประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งยังคงขาดความพร้อมทั้งด้านกฎระเบียบภายในประเทศและขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ โดยมีบางประเด็นที่ไทยจะต้องใช้ความระมัดระวัง เนื่องจากเป็นประเด็นที่อยู่ระหว่างการร่างและ/หรือการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ประกอบด้วย การยกเว้นการเก็บภาษีศุลกากรสำหรับการส่งผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ถาวร การอนุญาตให้ถ่ายโอนข้อมูลข้ามพรมแดน การไม่กำหนดให้ต้องตั้งอุปกรณ์สารสนเทศไว้ในประเทศ ความมั่นคงทางไซเบอร์ รวมทั้งการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการที่ให้บริการในต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล “ประเทศไทย ๔.๐”

๕.๔ การเข้าร่วมการเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์คาดว่า จะเริ่มต้นภายในปี ๒๕๖๒ และเน้นการบรรลุเป้าหมาย คือ การเป็นความตกลงที่มีมาตรฐานสูง อยู่บนพื้นฐานของความตกลงต่างๆ ภายใต้ต้องการการค้าโลก และมีประเทศสมาชิกเข้าร่วมการเจรจาเป็นจำนวนมาก โดยจะมีการรายงานผลต่อการประชุมระดับรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ ๑๒ ในปี ๒๕๖๓ ณ สาธารณรัฐคาซัคสถาน ทั้งนี้ ผลลัพธ์ของการเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อาจเป็นความตกลงหลายฝ่าย (Plurilateral Agreement) หรือความตกลงพหุภาคี (Multilateral Agreement) ซึ่งไทยสามารถพิจารณาผลกระทบจากผลการเจรจาและตัดสินใจเข้าร่วมเป็นภาคีความตกลงว่าด้วยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ในภายหลัง

๖. ความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

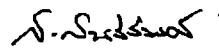
กระทรวงพาณิชย์ได้จัดการหารืออย่างต่อเนื่องเพื่อจัดทำทำที่ไทยสำหรับการจัดทำความตกลงเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้กรอบความตกลง WTO รวมถึงกรอบอาเซียน ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) และความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และกรมศุลกากร โดยทุกหน่วยงานสนับสนุนการเข้าร่วมการเจรจาจัดทำความตกลงเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้วเห็นว่า การร่วมรับรองเอกสารแถลงการณ์ร่วมการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO (Joint Statement on Electronic Commerce) จะเป็นการแสดงจุดยืนของไทยต่อการสนับสนุนการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO และเป็นการดำเนินการต่อเนื่องภายใต้กรอบการเจรจาที่เคยได้รับความเห็นชอบ จึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบการเข้าร่วมของไทยในร่างแถลงการณ์ร่วมการเริ่มเจรจาจัดทำความตกลงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ภายใต้ WTO

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสนธิรัตน์ สนธิจิรวงศ์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์